

Motion till riksdagen

1985/86:L225

Kurt Ove Johansson och Lars-Erik Lövdén (s)

Prisinformationen i dagligvaruhandeln

Den tekniska utvecklingen inom handeln sker i mycket snabb takt. Inom partihandelsledet började man redan på 1950-talet att ta datatekniken till hjälp för bl. a. lagerredovisning och beställningssystem. Numera har en sammankoppling mellan stora delar av detalj- och partihandeln skett. Datoriseringen av utgångskassorna i dagligvaruhandeln innebär att stora delar av varusortimentet förses med en produktkod, den s. k. EAN-koden. Det är en streckkod som läses av i datakassan med hjälp av läspenna eller scanner. Datateknikens definitiva intåg i handeln kan medföra riskmoment för konsumenternas möjligheter att hävda sina rättigheter.

Prislappmärkningen, som i dag är den dominerande informationsformen om varans pris, kan komma att alltmer ersättas av hyllkantsetiketter. Ur konsumentsynpunkt innebär detta flera nackdelar. Det blir t. ex. svårare att följa prisutvecklingen, summera sin varukorg före betalning samt kontrollera att det pris man fått betala i kassan stämmer med informationen på hyllkantsetiketten. Konsumenten är hänvisad till sitt minne, eftersom någon "individuell" prismärkning av varan inte sker i butiken såvida konsumenten inte åtar sig att själv märka varje vara med t. ex. spritpenna då produkten tas ur hyllan.

För vissa konsumentgrupper blir det en avsevärd försämring av prisinformationen om den individuella prismärkningen på varor tas bort. Konsumentgrupper som drabbas negativt är t. ex. synsvaga, konsumenter med lässvårigheter samt rörelsehandikappade.

En stor grupp som kommer att få problem är de synsvaga. Om den individuella prismärkningen slopas kommer varor placerade högt eller lågt att innebära problem. För att kunna läsa priset på de lägsta hyllkanterna måste dessa personer i princip lägga sig på knä. Med prislapp på varje vara kan de i stället föra varan till det avstånd som behövs för att priset skall kunna avläsas.

Det är inte bara synsvaga konsumenter som behöver och vill ha prislapparna kvar. Statistiska centralbyrån utförde i juli 1985 på uppdrag av konsumentverket en intervjuundersökning. Konsumenternas syn på prismärkning i databutik. Undersökningen visade bl. a. att:

- över hälften av konsumenterna i butiker med datakassor där man slopat prismärkningen är missnöjda med prisinformationen,
- två tredjedelar av konsumenterna i de här butikerna vill ha tillbaka prislapparna, och de är beredda att betala för det.

Undersökningens resultatet betyder att konsumenterna föredrar ett system

med klarprismärkning framför enbart hyllkantsmärkning.

Enligt vår mening ger samtliga undersökningar, som hittills genomförts i Sverige om prisinformation, stöd åt vår åsikt att klarprismärkningen bör bibehållas till dess att ett prisinformationssystem som stärker konsumenternas ställning i stället för att försvaga den framtagits.

Redan 1979 började representanter för bl. a. dagligvaruhandeln och konsumentverket diskutera prisinformation i samband med datoriserade utgångskassor. I december 1984 resulterade dessa överläggningar i ett ställningstagande i konsumentverkets styrelse som innebar att man hävdade att den individuella prismärkningen skall behållas till dess att en för konsumenterna tillfredsställande prisinformation och kontroll säkerställs. Under 1985 och början av 1986 har fortsatt arbete kring prisinformationsfrågan pågått på konsumentverket. Man tillsatte en arbetsgrupp bestående av representanter för handeln och konsumentverket, som hade till uppgift att framlägga ett förslag till överenskommelse om prisinformation i dagligvarubutiker med datakassor. Förslaget, som innebär ett slopande av klarprismärkningen, framläggs till konsumentverkets styrelse för behandling under februari 1986 och kan inte på något sätt sägas säkerställa konsumenternas behov av god prisinformation och kontrollmöjligheter.

Det framstår som alltmer uppenbart att de parter som diskuterat frågan sedan 1979 inte kan lösa uppgiften. Rekommendationer på området kan knappast anses som tillräckligt bindande, då det är en uppenbar risk att handeln fortsätter att successivt skära ned på klarprismärkningen. För att säkerställa konsumenternas rätt till god prisinformation och goda kontrollmöjligheter, vilket i dag innebär klarprismärkning, måste denna fråga snarast bli föremål för lagstiftning.

Hemställan

Med hänvisning till vad som anförts hemställs

att riksdagen hos regeringen anhåller om förslag till lag om klarprismärkning inom dagligvaruhandeln.

Stockholm den 21 januari 1986

Kurt Ove Johansson (s)

Lars-Erik Lövdén (s)